Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

**Onderwijsinspectie**
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

# Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - Sint-Jozef te TIENEN

| | |
|---|---|
| Hoofdstructuur | basisonderwijs |
| Instellingsnummer | 13417 |
| Instelling | Vrije Basisschool - Sint-Jozef |
| Directeur | Marie JAMART (a.i.) |
| Adres | Waaibergstraat 5 - 3300 TIENEN |
| Telefoon | 016-81.98.02 |
| Fax | 016-76.84.63 |
| E-mail | basisschoolsj@viatienen.be |
| Website | www.viatienen.be |
| Bestuur van de instelling | VZW Schoolbestuur Sint-Paulus |
| Adres | Stationsstraat 16 - 3440 ZOUTLEEUW |
| Scholengemeenschap | TUMULI |
| Adres | Waaibergstraat 41 - 3300 TIENEN |
| CLB | Vrij CLB Tienen |
| Adres | Veldbornstraat 18 - 3300 TIENEN |
| Dagen van het doorlichtingsbezoek | 01-12-2014, 02-12-2014, 04-12-2014 |
| Einddatum van het doorlichtingsbezoek | 04-12-2014 |
| Datum bespreking verslag met de instelling | 19-12-2014 |
| Samenstelling inspectieteam | |
| Inspecteur-verslaggever | Jan VAN EECKHOUT |
| Teamleden | Mieke DEVLIEGER, Guido AERTS |

# INHOUDSTAFEL

**INLEIDING** ..... **3**

**1 SAMENVATTING** ..... **5**

**2 DOORLICHTINGSFOCUS** ..... **7**

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus ..... 7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus ..... 7

**3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?** ..... **8**

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden? ..... 8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen? ..... 8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands ..... 8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding ..... 8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: Nederlands en lichamelijke opvoeding ..... 8
3.1.1.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie ..... 12
3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming ..... 14
3.1.1.6 Lager onderwijs: sociale vaardigheden ..... 16
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'? ..... 18
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden? ..... 18
3.2 Respecteert de school de overige reglementering? ..... 19

**4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?** ..... **20**

4.1 Deskundigheidsbevordering ..... 20
4.2 Leerbegeleiding ..... 21

**5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL** ..... **25**

**6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL** ..... **27**

6.1 Wat doet de school goed? ..... 27
6.2 Wat kan de school verbeteren? ..... 27
6.3 Wat moet de school verbeteren? ..... 28

**7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN** ..... **29**

**8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG** ..... **29**

# INLEIDING

**De decretale basis van het onderzoek**

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

**Een onderzoek in drie fasen**

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

**Een gedifferentieerd onderzoek**

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
   - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
     Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
     Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
     - het onderwijsaanbod
     - de uitrusting
     - de evaluatiepraktijk
     - de leerbegeleiding.
   - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
   - een selectie van overige regelgeving.

2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
   - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
   - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
   - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
   - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
   In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid van de school.

**Het advies**

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

**Tot slot**

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.
Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?
www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

# 1 SAMENVATTING

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de Vrije Basisschool Sint-Jozef gelegen in Tienen. Deze school ligt verspreid over twee vestigingen die beide basisonderwijs aanbieden. Op de campus Sint-Jozef in het centrum van de 'Suikerstad' liggen ook secundaire scholen. De andere vestiging 'De Toermalijn' in de deelgemeente Bost is een kleinschalige school die gestaag groeit in leerlingenaantal. De leerlingenpopulatie is verschillend in elke vestiging, maar een afspiegeling van de lokale gemeenschap. In haar oordeel houdt de onderwijsinspectie rekening met specifieke kenmerken van de school, de omgeving, het personeel en de leerlingen.

Op basis van het vooronderzoek van 24 november 2014 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die ze tijdens deze doorlichting onderzocht. In de kleuterafdeling ging ze de inspanningen van het schoolteam na om voor het leergebied Nederlands en het leergebied lichamelijke opvoeding de ontwikkelingsdoelen na te streven. In de lagere afdeling onderzocht ze de resultaten van het schoolteam om voor het leergebied wereldoriëntatie en het leergebied muzische vorming de eindtermen te bereiken en voor het leergebiedoverschrijdend thema sociale vaardigheden de eindtermen na te streven. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de deskundigheidsbevordering en de leerbegeleiding en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht ze ook een selectie van regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving.

Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen wijst uit dat het schoolteam over weinig valide en betrouwbare outputgegevens beschikt, waardoor vooral het onderwijsaanbod doorslaggevend is om de kwaliteit van het onderwijs te beoordelen. Het schoolteam streeft bij de kleuters in onvoldoende mate de ontwikkelingsdoelen na voor Nederlands en lichamelijke opvoeding. In de lagere afdeling voldoet het leergebied wereldoriëntatie aan de verwachtingen van de overheid. De school bereikt met de leerlingen de eindtermen. Voor het leergebied muzische vorming en het leergebiedoverschrijdend thema sociale vaardigheden voldoet de school niet aan de verwachtingen.

Het aanbod voor Nederlands in de kleuterafdeling is te weinig gestoeld op het leerplan. Het team van de kleuterafdeling maakte slechts zeer beperkt schoolafspraken die ervoor zorgen dat het aanbod volledig is en in samenhang over de leeftijdsgroepen heen. De observaties geven een te vaag beeld van de taalontwikkeling van de kleuters. Het team mist voldoende inzichten om kwalitatief en eigentijds taalvaardigheidsonderwijs aan te bieden waarbij taalzwakke en anderstalige kleuters gerichte taalimpulsen krijgen. De kleuteronderwijzers leveren wezenlijke inspanningen om in het hoekenwerk en aan de hand van verhalen talige interacties met en tussen de kleuters uit te lokken. De leerkrachten lichamelijke opvoeding kunnen omwille van de infrastructuur en de materiële vereisten meerdere bewegingsdoelen niet nastreven. De gradueel opgebouwde plannings- en observatiedocumenten, gelinkt aan het leerplan, zijn nochtans voorbeelden van goede praktijk.

In de lagere afdeling trachten de onderwijzers om binnen het leergebied wereldoriëntatie levensnabij en werkelijkheidsgericht onderwijs aan te bieden. Waar mogelijk vertrekt het aanbod vanuit realistische contexten. Het aanbod is deels gericht op het leerplan waarbij een onderwijsleerpakket de nodige inhouden aanlevert en de samenhang over de leerjaren heen bevordert. Het team van de lagere afdeling maakte voor de aanvullende eigen thema's nog weinig schoolafspraken om het aanbod te stroomlijnen. De aanwezigheid en het gebruik van de tijd- en ruimtekaders zijn leerkrachtafhankelijk.

Het leerplan muzische vorming is voor de onderwijzers geen leidraad om het muzisch aanbod invulling te geven of om de evaluatie- en rapporteringspraktijk aan te sturen. Visie en uitgangspunten van dit leerplan vormden nog geen onderwerp van overleg. Niet alle domeinen komen evenwichtig aan bod. Schoolafspraken om het aanbod in samenhang over de leerjaren te stroomlijnen, ontbreken. De onderwijzers leveren een inspanning om muzische activiteiten te integreren in andere leergebieden, al gebeurt dit zelden doelgericht. Met de muzische namiddagen wil het team van de lagere afdeling inspelen op de muzische talenten van de kinderen.

Voor het nastreven van de eindtermen van het leergebiedoverschrijdend thema sociale vaardigheden voorzien de onderwijzers allerhande klas- en schoolgebonden activiteiten en initiatieven. Deze zijn onvoldoende verbonden met de betreffende eindtermen en vertonen niet altijd de nodige gradatie. De eindtermen noch schoolafspraken vormen richtingaanwijzers voor de evaluatie- en rapporteringspraktijk. Het aangenaam klas- en schoolklimaat ondersteunen de ontwikkeling van de sociale vaardigheden binnen een veilige sociaal-emotionele context.

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de processen in de focus maakt duidelijk dat de deskundigheidsbevordering weinig planmatig en doelgericht gebeurt. Hierdoor kan de school de effecten van de professionaliseringsinitiatieven moeilijk in kaart brengen. Niettegenstaande de meeste teamleden de bereidheid verwoorden tot vernieuwing en professionalisering, is een omslag in de nascholingscultuur nodig, meer bepaald om de aanwezige expertise efficiënt in te zetten. Hierbij zijn transparantie, stimulering, sturing en ondersteuning vanuit het beleidsteam nodig. De scholengemeenschap levert gewaardeerde inspanningen om startende leerkrachten te ondersteunen. Het (zorg)team heeft samen met de pedagogische begeleiding een ontwikkelingstraject afgelegd binnen het zorgbeleid en de zorgwerking wat een verhoogde kwaliteit van de eerste- en tweedelijnszorg met zich meebrengt. Dit traject is nog niet af en verdere ondersteuning en begeleiding zijn noodzakelijk opdat àlle leerlingen onderwijs op maat kunnen krijgen.

Het onderzoek van het algemeen beleid toont op basis van verschillende bronnen aan dat de onderwijskundige ontwikkeling van de school, op het zorgbeleid na, meerdere schooljaren nagenoeg heeft stilgestaan. Het is dan ook een uitdaging voor het huidige beleid om met blijvende inzet en medewerking van het voltallige team de werking nieuw leven in te blazen. Visievorming, doelgerichte aansturing en coaching binnen een transparant en communicatief beleid zijn hierbij cruciale aandachtspunten. De school heeft nog een weg af te leggen om kwalitatieve gegevens vanuit leerlingenresultaten en onderwijskundige processen aan te wenden om de eigen onderwijskwaliteit bij te sturen.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, hygiëne en veiligheid van de leer- en werkomgeving wijst uit dat er meerdere tekorten werden vastgesteld. De situatie op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid remt daarenboven het bereiken van de onderwijsdoelstellingen voor lichamelijke opvoeding in de kleuterafdeling, specifiek voor de vestigingsplaats in Bost. De onderwijsinspectie formuleert hiervoor een gunstig advies beperkt in de tijd.

Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de overige erkenningsvoorwaarden toont aan dat het schoolteam de onderzochte reglementering respecteert. Het schoolteam respecteert de geselecteerde overige regelgeving met uitzondering van de regelgeving met betrekking tot anderstalige nieuwkomers, de leerlingenraad, de getuigschriften, de onderwijstijd, de schooleigen planning voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen en het nascholingsplan.

De onderwijsinspectie formuleert een gunstig advies beperkt in de tijd voor de leergebieden Nederlands en lichamelijke opvoeding in de kleuterafdeling, voor het leergebied muzische vorming en het leergebiedoverschrijdend thema sociale vaardigheden in de lagere afdeling. Het leergebied wereldoriëntatie in de lagere afdeling krijgt een gunstig advies. De onderwijsinspectie rekent op de inzet van het team en op het deskundig nieuw beleid om de tekorten weg te werken.

# 2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

## 2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

**Kleuteronderwijs - Leergebieden**

Nederlands
lichamelijke opvoeding

**Lager onderwijs - Leergebieden**

wereldoriëntatie
muzische vorming

**Lager onderwijs - Leergebiedoverschrijdend**

sociale vaardigheden

## 2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

**Personeel - Professionalisering**

Deskundigheidsbevordering

**Onderwijs - Begeleiding**

Leerbegeleiding

# 3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

## 3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

### *3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?*

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

#### 3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

**Voldoet niet**

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands in onvoldoende mate na. De kleuteronderwijzers hanteren het leerplan niet als referentiekader om het aanbod aan te sturen en werken weinig doel- en gelijkgericht aan de brede taal(vaardigheids)ontwikkeling van de kleuters. De kleuterafdeling maakte weinig afspraken over een doelgerichte en graduele opbouw over de leeftijdsgroepen heen. De evaluatiegegevens geven een te beperkt beeld van de taalontwikkeling van de kleuters.

#### 3.1.1.2 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding

**Voldoet niet**

De kleuterafdeling levert onvoldoende inspanningen om de ontwikkelingsdoelen lichamelijke opvoeding na te streven. Door het ontbreken van de materiële vereisten krijgen meerdere aspecten van de 'groot motorische vaardigheden' onvoldoende invulling. Omwille van infrastructurele en organisatorische redenen krijgen de kleuters van vestigingsplaats 'De Toermalijn' bovendien te weinig onderwijstijd voor dit leergebied.

#### 3.1.1.3 Kleuteronderwijs: Nederlands en lichamelijke opvoeding

**Curriculum**
**Onderwijsaanbod**
*Referentiekader*
*Planning*
*Evenwichtig en volledig*
*Samenhang*
*Brede harmonische vorming*
*Actief leren*

De kleuteronderwijzers stemmen hun aanbod af op een koepeleigen referentiekader. Het leerplan Nederlands vormt hierbij nog geen basis om activiteiten te plannen en uit te werken. Uit de planningsdocumenten blijkt dat bij de keuze van dominante ontwikkelingsaspecten, taaldoelen slechts in beperkte mate aan bod komen. Uit documentanalyse en gesprekken blijkt dat de kleuteronderwijzers in onvoldoende mate het aanbod voor alle domeinen bewaken.

De leerkrachten lichamelijke opvoeding gebruiken het leerplan als referentiekader om een doelgericht aanbod te voorzien. Meerdere bronmaterialen verrijken dit aanbod. De jaarplanningen voorzien in een evenwichtige planning van alle domeinen en verwijzen naar ontwikkelings- en leerplandoelen. De scholengemeenschap werkte een leerlijn uit. Dit gegradeerd planningsinstrument brengt het aanbod voor de verschillende kleuterleeftijden in kaart. Dit document is een voorbeeld van goede praktijk.

De leerkrachten lichamelijke opvoeding kunnen meerdere doelen betreffende de groot motorische vaardigheden niet aanbieden omwille van infrastructurele redenen. Het gaat over balanceren, hangen, schommelen en slingeren in beide vestigingsplaatsen en over kruipen, klauteren, springen, trekken en duwen in vestigingsplaats 'De Toermalijn'. In deze laatste vestigingsplaats krijgen een aantal andere doelen van de motorische competenties te weinig aandacht door een gebrek aan onderwijstijd. De domeinen realistisch zelfconcept, sociaal functioneren en gezonde en veilige levensstijl komen voldoende aan bod.

De betreffende leerkrachten leveren inspanningen om de bewegingsactiviteiten te laten aansluiten bij de klasthema's en vertrekken indien mogelijk vanuit levensnabije contexten. Ze voorzien een aanbod die de fijn motorische motoriek van kleuters als voorbereiding op het schrijven ondersteunt. Op een geïntegreerde wijze geven ze ook aandacht aan doelen van andere leergebieden tijdens de bewegingslessen.
Ook buiten de lessen lichamelijke opvoeding bieden de kleuteronderwijzers kansen aan om de kleuters zowel in vrije als geleide bewegingsactiviteiten motorische vaardigheden te laten ontwikkelen. Bewegingsexpressie en bewegingstussendoortjes zijn daar voorbeelden van.

Voor Nederlands is de afstemming over de leeftijdsgroepen heen ontoereikend. De kleuteronderwijzers hebben geen gezamenlijke en doelgerichte visie en aanpak voor het stimuleren van functionele taalvaardigheid, positieve taalattitudes en bruikbare taalkennis. De kleuterafdeling maakte te weinig schoolafspraken om het taalaanbod te stroomlijnen. Voor het lopende thema tijdens de doorlichtingsweek ontwikkelde het kleuterteam een gegradeerde uitwerking voor alle kleuterleeftijden. De bestaande, oude groeilijnen zijn niet meer operationeel en voor sommige kleuteronderwijzers niet bekend. Woordenschatverwerving gebeurt weinig systematisch en doelgericht. Het aanbod en de verticale samenhang van school- en instructietaal, zijn rekening houdend met de instroom van taalzwakke en anderstalige kleuters, onvoldoende.

De kleuteronderwijzers werken thematisch, waardoor een horizontale samenhang tussen de domeinen en tussen de verschillende leergebieden ontstaat. Het thema leeft in de klas. De kleuteronderwijzers vertrekken voor het taalaanbod vanuit de leefwereld van de kleuters. Themaboeken versterken het aanbod.

Talige en niet-talige visuele boodschappen in het klasbeeld en het activiteitenaanbod getuigen in meerdere klasgroepen van een doelgerichte aandacht voor ontluikend lezen en schrijven. Het gebruik van pictogrammen, het werken met stappenplannen, het aanbod in de lees- en schrijfhoek … hebben een positieve invloed op de ontluikende geletterdheid. In enkele klassen zijn echter vormen van didactische vervroeging binnen het schrijfaanbod aanwezig.

De kleuteronderwijzers besteden aandacht aan lezen en vertellen waarbij kleuters kansen krijgen de aangeboden verhalen interactief en muzisch te verwerken. De presentatie van de leeshoek is in meerdere klassen voor verbetering vatbaar. In de meeste klasgroepen organiseren de kleuteronderwijzers talige interactiemomenten met de kleuters. Een aantal leerkrachten stimuleert de taalontwikkeling bij de kleuters door gerichte interventies in de hoeken. Met een specifieke onderwijsleermethode wil het team doelgerichte aandacht besteden aan het inoefenen en optimaliseren van de schrijfmotoriek.

**Curriculum**
**Onderwijsorganisatie**
*Onderwijstijd*

Tijdens de lessen lichamelijke opvoeding gaat in de vestigingsplaats 'De Toermalijn' te veel onderwijstijd verloren, onder meer door verzorgende activiteiten. Bij slecht weer moet eerst telkens het klaslokaal herschikt worden eer de kleuters enige bewegingsruimte hebben. Bij goed weer worden bewegingslessen soms onderbroken door de speeltijd. Om het verlies aan onderwijstijd enigszins te compenseren organiseert het schoolteam van deze vestigingsplaats de twee lestijden lichamelijke opvoeding na elkaar.

In meerdere gevallen korten de kleuteronderwijzers de onderwijstijd in door te lange pauzes of te veel tijd te besteden aan verzorgende en organisatorische activiteiten.

**Materieel beheer**
**Uitrusting**
*Ontwikkelingsmaterialen*
*Leermiddelen*

De kleuterafdeling beschikt over een vrij gevarieerd materialenaanbod in functie van Nederlands. De visuele ondersteuning door pictogrammen gebeurt leerkrachtafhankelijk. Behalve voor de jongste kleuters gebruiken de kleuteronderwijzers veeleer beperkt taalactiverende bronnenmaterialen die de taalactiviteiten een eigentijdse invulling geven.

In de vestigingsplaats 'De Toermalijn' is geen binnenruimte waar kleuters volop aan gevarieerde bewegingsactiviteiten kunnen deelnemen. De lagere afdeling gebruikt voorlopig nog een zaal van de parochie, die binnenkort zal worden afgebroken. Los van de vraag of deze zaal geschikt is voor bewegingsactiviteiten, ligt deze accommodatie op een te verre wandelafstand voor de kleuters. Gevolg is dat deze kleuters, ook bij winterse temperaturen, geregeld buiten turnen.

In de vestigingsplaats 'Sint-Jozef' is de accommodatie van de (voorlopige) kleuterturnzaal in de kelder niet optimaal. Onder meer omdat de plafondhoogte van de kleuterturnzaal zich minder dan één meter boven het speelplaatsniveau bevindt, kan het lokaal beperkt verlucht worden. Er hangt een schimmelgeur, de glasramen vormen een reëel gevaar voor glasbreuk en niet alle elektrische installaties zijn kindveilig. De stenen vloer is geen optimale vloerbedekking voor een turnzaal.

Daarnaast beschikt het schoolteam over onvoldoende materiaal om alle ontwikkelingsdoelen en leerplandoelen te kunnen nastreven. Voor beide vestigingsplaatsen zijn dat een sportraam en Zweedse banken met evenwichtslat onderaan. Voor de vestigingsplaats 'De Toermalijn' zijn dat ook onder meer turnmatten, een bok, een minitrampoline, een klautercombinatie, springtouwen en een variatie aan slagmateriaal en klein materiaal.

**Evaluatie**
**Evaluatiepraktijk**
*Evenwichtig en representatief*
*Kindvolgsysteem*
*Gericht op bijsturing*

De kleuteronderwijzers volgen elementen van de taalontwikkeling van de kleuters op door permanente observaties die veelal gelinkt zijn aan het aanbod. De evaluatie van de begripsvorming gebeurt te weinig doelgericht.
De kleuteronderwijzers maken, terecht, een beperkt gebruik van werkbladen om te oefenen en te evalueren waardoor kleuters kansen krijgen om al handelend inzichten te verwerven.
Het gebruik van gestandaardiseerde taaltests om de taalvaardigheid en de taalontwikkeling van de kleuters op een objectieve wijze in kaart te brengen, is nog niet aan de orde. Het kleutervolgsysteem bevat slechts enkele items over de ontwikkeling van de taalvaardigheid van de kleuters.

De leerkrachten lichamelijke opvoeding gebruiken voor alle domeinen de leerlijn als evaluatie-instrument wat de afstemming tussen doelen, aanbod en evaluatie ten goede komt.

**Evaluatie**
**Rapporteringspraktijk**
*Interne en externe communicatie*
*Evenwichtig en volledig*

Uit documenten blijkt dat de kleuteronderwijzers tijdens oudercontacten informatie geven aan ouders over elementen van de taal- en spraakontwikkeling van de kleuters. Kleuters krijgen geregeld kindmateriaal mee naar huis. Digitaal beschikbare foto's illustreren een aantal activiteiten.
Voor het lopende thema tijdens de doorlichtingsweek ontwikkelde het kleuterteam voor taalzwakke kleuters en hun ouders een woordkaart met themataal die ondersteund wordt door prenten. Het kleuterteam levert inspanningen om de ouderbetrokkenheid te stimuleren.

De leerkrachten lichamelijke opvoeding informeren de kleuteronderwijzers voornamelijk informeel en kort op de bal over de groot motorische competenties van de kleuters. Soms levert een leerkracht lichamelijke opvoeding in het elektronisch kindvolgsysteem relevante informatie aan.

**Begeleiding**
**Leerbegeleiding**
*Beeldvorming*
*Zorg*

Om een zicht te krijgen op de beginsituatie van de kleuters doen de kleuteronderwijzers een beroep op de informatie uit het kindvolgsysteem. Veelal gebruiken de meeste kleuteronderwijzers de observatiegegevens als basis voor ondersteuningsinitiatieven binnen de eerstelijnszorg. Een aantal teamleden neemt, zij het nog schoorvoetend, waardevolle preventieve maatregelen om het taalonderwijs te versterken voor taalzwakkere kleuters. Preteaching is daar een voorbeeld van, al kan de kwaliteit ervan nog aan kracht winnen.

Onder meer voor Nederlands schakelen de kleuteronderwijzers indien nodig extra didactische speelleermaterialen in of organiseren zij bijkomende begeleidingsinitiatieven. Indien relevant krijgen de kleuters extra ondersteuning vanuit het zorgteam. Soms wordt deze extra begeleiding, zowel binnen de eerste- als tweedelijnszorg aangestuurd vanuit een handelingsplan. Door het accent te verleggen van klasexterne naar meer klasinterne ondersteuning en rolwisseling tussen zorg- en klasleerkracht creëert het kleuterteam kansen tot transfer en expertise-uitwisseling.
Het multi-disciplinair overleg biedt mogelijkheden tot een systematische opvolging van de kleuters. De gegevensuitwisseling over de vorderingen van de kleuters met externe hulpverleners verloopt vlot.

De leerkrachten lichamelijke opvoeding voorzien in hun planning gedifferentieerde opdrachten. Ook in de praktijk leveren ze voldoende inspanningen om bewegingsonderwijs op maat te voorzien.

**Professionalisering**
**Deskundigheidsbevordering**
*Interne expertise*
*Nascholingen*

Het volgen van individuele nascholingen om zich verder te professionaliseren en zich te informeren over actuele ontwikkelingen van kwaliteitsvol taal(vaardigheids)onderwijs is veeleer beperkt en leerkrachtafhankelijk. De kleuteronderwijzers verwoorden geen kennis te hebben van het leerplan noch van de uitgangspunten ervan.
Door samenwerking en informeel overleg benutten teamleden in enige mate elkaars expertise. Het formeel delen van verworven kennis en vaardigheden is beperkt aan de orde.

De wisselende personeelsinvulling van het ambt van leerkracht lichamelijke opvoeding hypothekeert de opbouw van expertise.

**Visieontwikkeling**

Het kleuterteam verwoordt nood te hebben aan visieontwikkeling om de gezamenlijke doelgerichtheid te kunnen optimaliseren.

**Kwaliteitszorg**

De kleuteronderwijzers hebben weinig zicht op de resultaten van de leergebieden in de focus in het vervolgonderwijs. Bijsturing op basis van leerlingenresultaten is nagenoeg niet aan de orde.

### 3.1.1.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

**Voldoet**

Het team van de lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate. Het onderwijsaanbod volstaat om de onderwijsdoelstellingen te bereiken en vertoont samenhang met de andere leergebieden. In een aantal klasgroepen creëren de onderwijzers kansen tot actief en samenwerkend leren of voorzien ze specifieke activiteiten waarbij leerlingen zelfontdekkend informatie leren verwerven en verwerken.

**Curriculum**
**Onderwijsaanbod**
*Referentiekader*
*Planning*
*Evenwichtig en volledig*
*Samenhang*
*Brede harmonische vorming*
*Actief leren*

De school verzamelt geen outputgegevens over het leergebied en maakt geen gebruik van methodeonafhankelijke of genormeerde testen om aan te tonen dat leerlingen de eindtermen bereiken. Door het gebruik van een onderwijsleerpakket en de toetsen ervan wil het team een voldoende dekkend en leerplangericht aanbod voorzien. Daarnaast kiest het team op jaarbasis drie gemeenschappelijke thema's die de onderwijzers op klasniveau uitwerken. Verder vullen ze het leerpakket nog aan met eigen thema's en activiteiten. Het team heeft geen formele afspraken over het gebruik van het onderwijsleerpakket. Meerdere onderwijzers laten er geregeld onderdelen en werkvormen uit weg of passen ze aan volgens eigen inzicht. Niet alle onderwijzers houden hierbij voldoende rekening met de achterliggende leerplandoelen. De uitgangspunten van het leerplan zijn onvoldoende gekend en weinig richtinggevend voor de onderwijspraktijk.

De onderwijzers gebruiken een digitaal planningsinstrument waardoor de leerplangerichtheid en de bewaking van het aanbod toch positief evolueert. Doordat activiteiten uit het onderwijsleerpakket automatisch aan leerplandoelen gekoppeld worden, leren de onderwijzers dit ook zelf doelgerichter te doen voor de eigen lessen en activiteiten, zij het nog met wisselend succes.

De volledigheid en de evenwichtigheid alsook de verticale samenhang van het aanbod is onder meer door het gebruik van het onderwijsleerpakket min of meer verzekerd. Voor verkeersopvoeding volgt het team twee specifieke leerpakketten met een sterk werkelijkheids- en ervaringsgerichte aanpak. Verder besteedt het team zorg aan gezondheids- en milieuopvoeding en aan relationele en seksuele opvoeding. In de meeste klassen is de actualiteit een vast onderdeel van het aanbod, al verbinden de onderwijzers deze nog weinig met de tijd- en ruimtekaders. De aandacht voor en de kwaliteit van het domein techniek is leerkrachtafhankelijk. Enkele onderwijzers laten op dit vlak mooie voorbeelden van goede praktijk zien. Deze interne expertise stroomt vooral in de hoofdvestiging nog niet door naar de brede schoolwerking.

De horizontale samenhang tussen wereldoriëntatie en de andere leergebieden is positief. Meerdere onderwijzers passen activiteiten of leerstof aan om thema's leergebiedoverschrijdend te behandelen. Dit is zeker het geval voor de uitwerking van de gezamenlijke schoolthema's. De samenhang en de multiperspectiviteit binnen het leergebied wereldoriëntatie zelf is wisselend. De onderwijzers werken meerdere thema's veeleer domeinspecifiek uit.

De meeste onderwijzers nemen initiatieven om een brede harmonische vorming te realiseren en hebben aandacht voor levensecht onderwijs. Het thema leeft in het klasbeeld. Waar mogelijk organiseren de onderwijzers extra-murosactiviteiten in de brede schoolomgeving of zoeken ze aanknopingspunten voor de leerstof in de plaatselijke context. Ze gebruiken ook het digitale bord om de wereld in de klas binnen te brengen.

In meerdere klassen werken de onderwijzers nog vrij sterk leerkrachtgestuurd, waardoor zelfgestuurd leren en samenwerken minder aan bod komen. In andere klassen zijn voorbeelden van goede praktijk te zien waarbij leerlingen volop kansen krijgen om te exploreren en te experimenteren zowel vanuit het onderwijsleerpakket als met zelf ontwikkelde activiteiten. De onderwijzers laten hun thema's nauw aansluiten bij de leefwereld van hun leerlingen. Ze zetten sporadisch ook de stap om bij de uitwerking van een thema te vertrekken vanuit de leervragen of eigen interesses van de leerlingen.

**Curriculum**
**Onderwijsorganisatie**
*Onderwijstijd*

De onderwijzers voorzien in het algemeen voldoende onderwijstijd om de onderwijsdoelstellingen te bereiken. Voornamelijk in de eerste graad bewaken de meeste onderwijzers de onderwijstijd onvoldoende.

**Materieel beheer**
**Uitrusting**
*Ontwikkelingsmaterialen*
*Leermiddelen*

De onderwijzers beschikken over het algemeen over voldoende leermiddelen om de eindtermen voor wereldoriëntatie te bereiken. Voor techniek zijn de materialen ontoereikend. Vooral de onderwijzers van de hoofdvestigingsplaats zijn al enkele jaren sterk vragende partij voor aangepast materiaal hiervoor. De leerlingen beschikken over voldoende informatiebronnen en actueel bronnenmateriaal die ze zelf kunnen raadplegen. De onderwijzers zetten de digitale borden, klascomputers en computers in de mediatheek functioneel in. De tijd- en ruimtekaders zijn niet in elke klas voldoende aanwezig of gebruiksvriendelijk. Ze zijn ook niet op elkaar afgestemd tussen de verschillende jaarklassen. Enkele onderwijzers wenden ze functioneel aan met elementen en referentiepunten uit de leefwereld van de leerlingen.

**Evaluatie**
**Evaluatiepraktijk**
*Evenwichtig en representatief*
*Leerlingvolgsysteem*

De evaluatiepraktijk is niet evenwichtig en representatief. De onderwijzers bewaken weinig of de belangrijke leerplandoelen in de evaluatie aan bod komen. Ze maken geen gebruik van externe methodeonafhankelijke toetsen. De meeste onderwijzers gebruiken de toetsen uit het onderwijsleerpakket, aangevuld met zelf gemaakte toetsen. Leerlingen moeten daarbij vooral kennis reproduceren. Voor verkeersopvoeding en in enkele klassen voor techniek evalueren de onderwijzers naast theoretische kennis ook de verkeerspraktijk (voetgangers- en fietsexamen) en technische vaardigheden. De onderwijzers doen nog weinig met werkstukken en toonmomenten van leerlingen in het kader van evaluatie. Het team kwam nog niet tot een gezamenlijk gedragen visie over een meer brede evaluatie, waarbij ze naast de verworven kennis ook de verworven inzichten, vaardigheden en attitudes in kaart brengt.

In het leerlingvolgsysteem neemt het team zelden gegevens over wereldoriëntatie op.

**Evaluatie**
**Rapporteringspraktijk**
*Evenwichtig en volledig*

De onderwijzers rapporteren over het leergebied met een cijfer per thematoets. De rapportering geeft weinig inzicht over de kennis, inzichten en vaardigheden die de leerlingen hebben verworven.

**Begeleiding**
**Leerbegeleiding**
*Beeldvorming*
*Zorg*

De beeldvorming is vrij algemeen. De onderwijzers brengen weinig het wereldoriënterend kennen, kunnen en zijn van de leerlingen in kaart. Bij de besprekingen van de leerlingen brengen ze de vorderingen binnen dit leergebied zelden ter sprake. In de BaSO-fiche hebben ze wel aandacht voor de interesses van leerlingen.

De onderwijzers zorgen voor een veilig klasklimaat en bewaken het sociaal en emotioneel welzijn van de leerlingen. Dit gebeurt veeleer vanuit het eigen professioneel aanvoelen, dan vanuit de brede zorg zoals die door het leerplan wordt gesuggereerd. De onderwijzers houden nog weinig rekening met het ontwikkelingstempo, de individuele mogelijkheden, interesses en achtergrond van elke leerling. Ze differentiëren sporadisch in aanbod en interesse bij het uitwerken van toonmomenten of spreekbeurten.

#### 3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming

**Voldoet niet**

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied muzische vorming in onvoldoende mate. Een doelgericht, evenwichtig en gradueel opgebouwd aanbod binnen alle domeinen van dit leergebied ontbreekt. De verticale samenhang is beperkt. De school komt hiermee in onvoldoende mate tegemoet aan haar maatschappelijke opdracht.

**Curriculum**
**Onderwijsaanbod**
*Referentiekader*
*Planning*
*Evenwichtig en volledig*
*Samenhang*
*Brede harmonische vorming*
*Actief leren*

De onderwijzers plannen hun onderwijsaanbod vanuit eigen interesses of op basis van wat voor hen of voor de leerlingen haalbaar is. Zij maken bij de planning gebruik van verschillende bronnen. Een aantal leerkrachten beschikt over een jaarplan met een oplijsting van activiteiten per domein. In de vestigingsplaats ‘De Toermalijn’ inventariseerde het team recent het muzische aanbod per leerjaar.

De meeste onderwijzers zijn weinig of niet vertrouwd met de visie en de inhoud van het leerplan. Bij de planning van het aanbod is de inhoud van het leerplan weinig richtinggevend waardoor de onderwijzers niet kunnen garanderen dat hun aanbod dekkend is voor alle domeinen en leerplandoelen. Er ontbreken schoolafspraken die de continuïteit en de gradatie van het aanbod doorheen alle leerjaren van de lagere afdeling moeten waarborgen. Momenteel is er geen systematische bewaking en evaluatie van het onderwijsaanbod met het oog op het bereiken van alle leerplandoelen én het voorkomen van hiaten in het totale aanbod. De school mist zo kansen om vanuit eenzelfde visie didactische principes en methodieken op elkaar af te stemmen, aan te vullen en te verrijken. Enkele onderwijzers noteren bij hun lessen een gamma aan leerplandoelen als verantwoording voor hun handelen. Met het gebruik van het elektronisch planningsinstrument hopen ze een zicht te krijgen op de hiaten in het aanbod.

Het domein ‘beeld’ vormt op de klasvloer het dominante domein. De aandacht voor de andere domeinen is leerkrachtafhankelijk. Het domein ‘media’ krijgt veelal een weinig doelgericht aanbod. De meeste onderwijzers selecteren ook muzische attitudinale doelen. In de vestigingsplaats Sint-Jozef kunnen de leerlingen op vrijwillige basis buiten schooltijd extra impulsen opdoen voor de domeinen ‘drama’ en ‘muziek’ binnen het project ‘dramasollekes’. De leerjaaroverstijgende muzische namiddagen in beide vestigingen bieden een gevarieerd, maar weinig doelgericht aanbod aan, met aandacht voor talentontwikkeling. In de vestigingsplaats ‘De Toermalijn’ kunnen de leerlingen tijdens deze namiddagen enkele doelen van het domein ‘media’ oefenen.

Het team van de lagere afdeling kent nog een groeimarge om binnen het muzisch proces een evenwicht te vinden tussen ‘beleving’ en ‘technieken’. Er is stilaan een evolutie merkbaar van product- naar procesgericht muzisch werken. De mogelijkheden die kinderen krijgen om mee vorm te geven aan hun leef- en belevingswereld en om zich speels uit te drukken door middel van beeld-, lichaams-, woord-, klank-, kunst- en mediataal is leerkrachtafhankelijk. Nog een aantal leerkrachten verwart het ‘voorbeschouwen’, zoals in het leerplan aangegeven, met werken naar model.

De horizontale samenhang met andere leergebieden, in het bijzonder met wereldoriëntatie, Nederlands en godsdienst is aanwezig. De doelgerichtheid verliest hierbij in meerdere gevallen aan kracht. Vaak zijn er linken met de leef- en belevingswereld van de leerlingen. Slechts enkele onderwijzers spreken diverse muzische vaardigheden en attitudes aan door verschillende muzische domeinen te integreren binnen eenzelfde activiteit. Deze samenhang verhoogt nochtans de realiteitswaarde van het aanbod en werkt transferbevorderend.

Meerdere onderwijzers leveren gewaardeerde inspanningen om muzische activiteiten aan te wenden in allerhande werkvormen zoals groeps-, contract- en hoekenwerk. Cultuureducatie, musea- en theaterbezoek zorgen ervoor dat kinderen kunstzinnige en muzische impressies kunnen opdoen. Tijdens schoolfeesten krijgen kinderen kansen om zich muzisch te uiten.

**Curriculum**
**Onderwijsorganisatie**
*Onderwijstijd*

Niet alle onderwijzers voorzien, conform het advies van de onderwijskoepel, in de lessenroosters de nodige lestijden voor muzische vorming. In een aantal leerjaren vallen muzische lessen geregeld weg omwille van schoolorganisatorische activiteiten.

**Materieel beheer**
**Uitrusting**
*Ontwikkelingsmaterialen*
*Leermiddelen*

Door hun aankleding stralen gangen en klaslokalen een muzische sfeer uit.
Het schoolteam beschikt niet over de nodige materialen, voorzien in het leerplan. Zeker wat betreft muziekinstrumenten blijkt het beschikbare aanbod ontoereikend. In een aantal gevallen zorgen onderwijzers op eigen kosten voor de nodige materialen.

**Evaluatie**
**Evaluatiepraktijk**
*Evenwichtig en representatief*

Op schoolniveau zijn er geen afspraken om de muzische competenties van de leerlingen op een representatieve, transparante en valide wijze te evalueren in functie van de vooropgestelde leerplandoelen. Onderwijzers beslissen autonoom wat voorwerp van evaluatie is. Bovendien is de evaluatie meestal niet gebaseerd op eenduidige gemeenschappelijke criteria. Het leerplan vormt geen inspiratiebron bij de evaluatiepraktijk.

Tijdens de bijgewoonde activiteiten kregen de leerlingen meestal zinvolle en constructieve mondelinge feedback. De aandacht voor zelf- en peerevaluatie en voor het beschouwen tijdens en na het muzisch proces is beperkt. Alternatieve evaluatievormen die uitgaan van zorgvuldig gekozen doelen zijn niet terug te vinden in de verschillende klaspraktijken.

**Evaluatie**
**Rapporteringspraktijk**
*Evenwichtig en volledig*
*Interne en externe communicatie*

Voor de rapportering van de muzische vaardigheden en attitudes maakte het schoolteam de afspraak om naast een korte beschrijving van het aanbod uitsluitend verbale appreciaties te noteren. Deze kwalitatieve beoordeling beperkt zich in meerdere gevallen tot de inzet of de betrokkenheid. Enkele onderwijzers geven evenwel (persoonlijke) feedback over sterke en zwakke muzische prestaties. Het rapport biedt veelal geen evenwichtig en volledig beeld van de ontwikkeling voor de verschillende domeinen en facetten.
Ook specifieke muzische talenten worden op het rapport onvoldoende in beeld gebracht en gevaloriseerd. Dat wordt enigszins gecompenseerd door foto's op de website die ouders een kijk bieden op een aantal muzische activiteiten. Enkele toonmomenten bieden leerlingen een forum om te laten zien wat ze op muzisch vlak in hun mars hebben.

**Begeleiding**
**Leerbegeleiding**
*Beeldvorming*
*Zorg*

In het leerlingendossier zijn er geen of zeer beperkt gegevens terug te vinden over de muzische ontwikkeling van de kinderen. De onderwijzers van de eindklas noteren op de BaSO-fiche specifieke muzische talenten.
Soms krijgen leerlingen binnen een doelgericht heterogene groepssamenstelling kansen om van elkaar te leren. Indien nodig krijgen kinderen extra stimulansen van de klasleerkracht.
Door het veilige klas- en schoolklimaat durven leerlingen zich muzisch te uiten.

**Professionalisering**
**Deskundigheidsbevordering**

Tijdens de observaties en in de documenten zag de onderwijsinspectie enkele voorbeelden van goede praktijk. Deze individuele initiatieven én competenties stromen nog te weinig door naar andere leeftijdsgroepen. Voor de muzische namiddagen en voor de 'dramasollekes' doet de school wel beroep op de interne expertise.
Een aantal leerkrachten volgde in het verleden individuele nascholingen met betrekking tot dit leergebied. Deze professionaliseringsinitiatieven hebben niet altijd geleid tot een blijvende kwaliteitsverhoging.

#### 3.1.1.6 Lager onderwijs: sociale vaardigheden

**Voldoet niet**

De lagere afdeling streeft de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor sociale vaardigheden onvoldoende na. Schoolafspraken ontbreken die het aanbod invulling en verticale samenhang bieden en die de evaluatie- en rapporteringspraktijk aansturen.

**Curriculum**
**Onderwijsaanbod**
*Referentiekader*
*Planning*
*Evenwichtig en volledig*
*Samenhang*
*Brede harmonische vorming*
*Actief leren*

Het ontbreekt het team aan visievorming en schoolafspraken hoe de eindtermen sociale vaardigheden in de klaspraktijk kunnen nagestreefd worden. De leerkracht- of leerjaargebonden initiatieven en enkele acties op schoolniveau garanderen in onvoldoende mate een doelgericht en coherent aanbod gebaseerd op de visie en de uitgangspunten van deze leergebiedoverschrijdende eindtermen.

De onderwijzers in de vestigingsplaats 'De Toermalijn' inventariseerden zeer recent het aanbod binnen elk leerjaar. In de andere vestiging bundelden enkele onderwijzers de activiteiten op klas- en schoolniveau in een jaarplan of overzichtslijst. Sommige onderwerpen en initiatieven zijn leeftijdsgebonden. De verticale samenhang binnen het aanbod van de activiteiten en initiatieven is echter zeer beperkt. Beide teams brachten op formele wijze de gradatie en de mogelijke overlappingen en hiaten binnen het aanbod nog niet in beeld.

De horizontale samenhang krijgt kansen binnen de geïntegreerde benadering van de betreffende eindtermen sociale vaardigheden in de andere leergebieden. De onderwijzers integreren activiteiten gericht op ontwikkeling van de sociale vaardigheden in andere leergebieden. Dit gebeurt door de meeste onderwijzers echter weinig doelgericht.

Het domein gesprekconventies krijgt op klasniveau enige invulling vanuit het onderwijsleerpakket Nederlands met onder meer gespreksregels die een vlotte en correcte communicatie mogelijk maken.
Samenwerken komt in meerdere klassen aan bod binnen de gehanteerde werk- en organisatievormen met onder meer partner- en groepswerk, hoeken- en contractwerk en aspecten van CLIM (Coöperatief Leren in Multiculturele groepen). Allerhande feesten, de peter-/meterwerking en de muzische namiddagen zijn voorbeelden waarbij de leerlingen vaardig leren worden in het 'samen - werken' met anderen. Bij dergelijke initiatieven krijgen de leerlingen ook kansen om van elkaar te leren.
De relatiewijzen komen geïntegreerd, maar minder doelgericht, aan bod binnen verschillende leergebieden.
Een aantal specifieke initiatieven die de ontwikkeling van de sociale vaardigheden eveneens stimuleren, waaronder de leerlingenraad en de maandelijkse schoolactiepunten, stierven in het verleden een stille dood.

Het team levert inspanningen opdat de leerlingen respectvol leren omgaan met diversiteit, het heeft aandacht voor maatschappelijke weerbaarheid en voor relationele en seksuele opvoeding. Klas- en speelplaatsafspraken, een anti-pestaanpak vanuit het zorgteam en een veelal empatische en tegelijk doortastende leerkrachtenstijl beogen een aangenaam klas- en schoolklimaat. Met het thema 'een pluim geven' wil het schoolteam dit extra in de verf zetten. Het schoolteam maakte beperkte formele afspraken over de wijze van straffen en belonen.

**Materieel beheer**
**Uitrusting**
*Ontwikkelingsmaterialen*
*Leermiddelen*

De onderwijzers maken geen gebruik van het specifiek onderwijsleerpakket dat in het verleden zonder voorafgaande reflectie werd ingevoerd. Zij verwoorden verder over weinig bronmaterialen te beschikken.

**Evaluatie**
**Evaluatiepraktijk**
**Rapporteringspraktijk**
*Evenwichtig en representatief*

De onderwijzers evalueren en rapporteren weinig doelgericht of gerelateerd aan de eindtermen over een beperkt aantal aspecten van de sociale vaardigheden. Schoolafspraken om de evaluatiepraktijk aan te sturen ontbreken. Het schoolteam is weinig vertrouwd met alternatieve evaluatie- en rapporteringsvormen waaronder zelf- en peerevaluatie.

**Begeleiding**
**Leerbegeleiding**
*Beeldvorming*
*Zorg*

Vanuit reële situaties en problemen zet het schoolteam initiatieven op om leerlingen extra te begeleiden in de ontwikkeling van hun sociale vaardigheden. Binnen het multidisciplinair overleg en in het leerlingendossier krijgen relevante aspecten in verband met het welbevinden en het sociaal functioneren ook een plaats.

Het schoolteam schakelt het CLB (Centrum voor Leerlingenbegeleiding) in voor advies. Het team werkt ook samen met de ouders in functie van een gezamenlijke aanpak.

**Professionalisering**
**Deskundigheidsbevordering**

Weinig teamleden schoolden zich bij om het aanbod en de aanpak van de leergebiedoverschrijdende eindtermen te optimaliseren.

| | |
|---|---|
| **Kwaliteitszorg** | De school heeft geen traditie om met tevredenheidsbevragingen van leerlingen de vinger aan de pols te houden over een aantal aspecten van de eindtermen sociale vaardigheden. Op initiatief van het vernieuwde beleid organiseerde het schoolteam recent een tevredenheidsonderzoek. Verwerking en analyse van de resultaten zijn lopende. |
| **Inbreuk(en) op regelgeving** | De school beschikt niet over een eigen planning waarin zij aantoont dat ze aan de leergebiedoverschrijdende eindtermen werkt (decreet basisonderwijs, d.d. 25/02/1997, art.62, §1,5°). |

### *3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?*

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na, maar is in de opvolging van tekorten onvolledig.

In het lokaal van de onthaalklas in vestigingsplaats 'Sint-Jozef' is er, zelfs met de mogelijke uitbreiding van het aanleunend slaapklasje, geen 2 m² vloeroppervlakte per kleuter beschikbaar. De verdere afwerking en oplevering van de twee extra klaslokalen (zie AGIOn-dossier V.20931) zijn voorzien voor het schooljaar 2016-2017. Het afdak naast de E-blok vertoont gaten door neervallende stenen. De vervanging van dit afdak werd opgenomen in het AGIOn-dossier V.20933. De (voorlopige) turnzaal van de kleuters voldoet niet aan de bewoonbaarheids- en veiligheidseisen. Het lokaal kan minimaal verlucht worden. Er hangt een schimmelgeur. De glasramen vormen een reëel gevaar voor glasbreuk. Niet alle elektrische installaties zijn kindveilig.

De vestigingsplaats 'De Toermalijn' beschikt niet over minimum 1 m² overdekte speelplaats per leerling. Daarnaast beschikken de kleuters er over geen binnenruimte voor bewegingsonderricht. In het masterplan zijn onder meer extra overdekte ruimtes en een polyvalente zaal opgenomen. De school beschikt hiervoor nog niet over een AGION-dossier.

In de lagere afdeling van vestigingsplaats 'De Toermalijn' is slechts eenzelfde toilet voorhanden voor personeel (mannen en vrouwen) én leerlingen (jongens en meisjes). Een aantal toiletten van de jongste kleuters heeft geen spoeling. De sanitaire ruimtes aan de speelplaats zijn niet ingericht conform de regelgeving.

De school krijgt een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Ze moet de systematische zorg voor de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leeromgeving verbeteren.

### *3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?*

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

| Onderzochte erkenningsvoorwaarde | |
|---|---|
| Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°) | ja |
| Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°) | ja |
| Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°) | ja |

## 3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

| Onderzochte regelgeving | |
|---|---|
| **Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)** | neen |
| • geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen | ja |
| • de bijdrageregeling | ja |
| • de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal | ja |
| • het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school | ja |
| • informatie over extra-murosactiviteiten | ja |
| • de afspraken in verband met het rookverbod | ja |
| • het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen | ja |
| • de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure | ja |
| • bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis | ja |
| • de afspraken in verband met onderwijs aan huis | ja |
| • richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen | ja |
| • afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten | ja |
| • de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld | neen |
| **Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)** | ja |
| **Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)** | ja |
| • de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt | ja |
| • de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen | ja |
| • de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert | ja |
| • de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs | ja |
| • de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen | ja |
| **Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)** | ja |
| **Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)** | ja |
| **Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, is er dan een individueel werkplan voor de leerling? (BVR personeelsformatie)** | neen |
| **Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, voorziet ze dan voor de leerkrachten nascholing taalvaardigheid en sociale integratie? (BVR personeelsformatie)** | neen |
| **Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)** | neen |
| **Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)** | neen |
| **Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)** | neen |
| **Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)** | neen |

# 4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

## 4.1 Deskundigheidsbevordering

**Doelgerichtheid**

De school concretiseert haar professionaliseringsbeleid onvoldoende in een visie en in haalbare en scherp afgelijnde doelen. Zo is het voor de teamleden niet duidelijk wat de school met haar deskundigheidsbevordering wil bereiken en wat daarin de verantwoordelijkheid is van elk personeelslid. De school bracht recent voor de afgelopen schooljaren de gevolgde nascholingen gedeeltelijk in kaart op basis van de beschikbare gegevens. De inhouden van pedagogische studiedagen worden in een aantal gevallen gekoppeld aan gekozen prioriteiten.

Bij het plannen van de teamgerichte nascholingsinitiatieven speelt de school zowel in op externe verwachtingen van de overheid als op schooleigen noden. Individuele nascholingen sluiten meestal nauw aan bij specifieke vragen of behoeften van teamleden, maar in mindere mate bij de prioriteiten van de school.

**Ondersteuning**

Er is geen systematische behoeftepeiling die als basis kan dienen om nascholingsacties of –initiatieven te kiezen of vorm te geven. Door het veelal ontbreken van functionerings- en evaluatiegesprekken kunnen ook van hieruit weinig doelgerichte stimulansen groeien tot individuele nascholing die aansluit bij de persoonlijke werkpunten. De school beschikt over een aantal documenten voor aanvraag, inschrijving en evaluatie van nascholingsactiviteiten.

De participatiegraad van de leerkrachten aan individuele nascholingen is teamlidafhankelijk. De teamleden verwoorden een gemis aan ondersteuning, gerichte druk en transparante afspraken in het verleden. Ook organisatorische hindernissen zoals de opvang van de klasgroep vormden volgens een aantal teamleden een hinderpaal om geregeld externe nascholingen te volgen.

De scholengemeenschap biedt voor meerdere aspecten een nascholingstraject aan. Dit geldt ook, vanuit aangevoelde nood, voor de aanvangsbegeleiding voor startende teamleden. Meerdere initiatieven vanuit de scholengemeenschap, waaronder het mentoraat, ondersteunen teamleden bij de start van hun onderwijscarrière.

Voornamelijk op informele basis grijpen meerdere teamleden kansen aan om door collegiale consultatie van elkaar te leren. Zeker in de vestigingsplaats ‘De Toermalijn’ is door de kleinschaligheid het informeel leren van en met elkaar meer ingeburgerd.
Het beleid stimuleerde en faciliteerde te weinig het aanwenden van de interne expertise binnen elke vestigingsplaats. Ook de expertise-uitwisseling over de vestigingsplaatsen heen is quasi onbestaande. Nochtans zijn er ruime en specifieke competenties binnen het schoolteam aanwezig. In het verleden hadden enkele geïsoleerde hospiteerbeurten plaats tussen de leerkrachten van de oudste kleuters en deze van het eerste leerjaar. Ook namen enkele leerkrachten de kans om in een andere school van het schoolbestuur de specifieke klaswerking van het eerste leerjaar te observeren.
Formele multiplicatie van geleerde inzichten komt amper voor.

Teamleden verwoorden dat zij bij het zorgteam terecht kunnen voor deskundig advies en tips. De koepeleigen pedagogische begeleiding zette vorig schooljaar op initiatief van het schoolbestuur een begeleidingstraject uit voor het hele team en in het bijzonder voor het zorgteam. In de vestigingsplaats 'De Toermalijn' zijn geen pedagogisch-didactische tijdschriften beschikbaar.

Een aantal onderwijskundige werkgroepen is begin vorig schooljaar niet meer opgestart. Nochtans verwoorden de leerkrachten hiervoor vragende partij te zijn geweest. Op organisatorisch vlak nemen de leerkrachten wel bijkomende verantwoordelijkheden op. Personeelsvergaderingen kregen in het verleden vaak, met uitzondering van de zorgwerking vorig schooljaar, een louter schoolorganisatorische en praktische invulling. Huidig schooljaar krijgt de personeelsvergadering stilaan een meer pedagogisch-didactische invulling.

**Doeltreffendheid**

De pedagogische studiedagen worden soms formeel geëvalueerd. Teamleden bespreken voornamelijk informeel de kwaliteit van individueel gevolgde nascholingsactiviteiten. De implementatie van geleerde vaardigheden en inzichten is veelal een verantwoordelijkheid van de individuele leerkracht.

Op schoolniveau gaat het team beperkt na, zeker op (middel)lange termijn, hoe doeltreffend haar andere deskundigheidsbevorderende initiatieven zijn. Het team mist duidelijke verwachtingen en doelen om duurzame effecten te kunnen meten of in kaart te brengen, te analyseren, te bespreken en er kwaliteitsverbeterende conclusies aan te verbinden.

**Ontwikkeling**

De school heeft haar beleid op het vlak van deskundigheidsbevordering nog niet wezenlijk bijgestuurd. De meeste teamleden formuleren een bereidheid tot vernieuwing en tot verdere professionalisering. Een aantal teamleden verwoordt nood te hebben aan actuele inzichten en een meer uitgebreide know-how over verschillende pedagogisch-didactische aspecten. Enkele teamleden volg(d)en een extra pedagogische opleiding, maar hun verworven kennis, inzichten en vaardigheden stromen nog te weinig door op schoolniveau.

**Inbreuk(en) op regelgeving**

De school beschikt niet over een nascholingsplan dat goedgekeurd werd door het lokaal comité of door de algemene personeelsvergadering (decreet betreffende de kwaliteit van het onderwijs, d.d. 08-05-2009, art.8).

## 4.2 Leerbegeleiding

**Doelgerichtheid**

Na een aantal moeilijke jaren waarin amper een zorgbeleid werd gevoerd, heeft de school onder impuls van het schoolbestuur het zorgbeleid heropgestart. Het zorgteam heeft toen het initiatief genomen om de beginsituatie in kaart te brengen. In de kleuterafdeling behelsde de bevraging ook het leerkrachtenniveau. De analyse van de bevragingen, de hulp door de pedagogische begeleiding en verdere gesprekken leidden tot de 'tien troeven zorg' als vorm van een schooleigen visie. De school pakt daarvan drie items prioritair aan waarvan één met zeer concrete en gerichte acties. Uit de planning valt af te leiden dat de school zowel verandering in mentaliteit als in aanpak beoogt. Er zijn echter nog weinig concrete verbeterdoelen geformuleerd zodat de vorderingen moeilijk te evalueren zijn.
Het onderzoek leidde tevens tot een herorganisatie van de klassen zodat gelijkwaardige heterogene klasgroepen binnen dezelfde leeftijdsgroepen tot stand kwamen.

Stilaan groeit een visie op leerbegeleiding. Vorig jaar informeerde het zorgteam de leerkrachten over het zorgcontinuüm en het handelingsgericht werken. In de praktijk zijn al vrij duidelijke sporen van deze vernieuwingen zichtbaar.

**Ondersteuning**

Het zorgteam krijgt om haar zorgbeleid vorm te geven ondersteuning van de koepeleigen begeleiding en van het CLB. Deze ondersteuning leidde tot meer inzichten over de te volgen strategieën en tot duidelijke procedures en handige sjablonen voor de voorbereiding van de kindbesprekingen.

De school besteedt aandacht aan een veilig klas- en schoolklimaat. De meeste klasleerkrachten zorgen voor een ordelijke en efficiënte klasorganisatie. Kijkwijzers en beoordelingslijsten ondersteunen het kijken naar een veilige en krachtige leeromgeving, maar het effectief gebruik daarvan is leerkrachtafhankelijk. Met screenings gaan de leerkrachten het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen na.

De zorgleerkrachten ondersteunen de klasleerkrachten in de leerbegeleiding op klasniveau. Afhankelijk van de instelling van de klasleerkrachten, gebeurt de ondersteuning grotendeels klasextern of kan de zorgleerkracht interventies uitvoeren in de klas. Sommige klasleerkrachten nemen daarbij reeds zelf initiatief om met rolwisseling de zorg voor risicokinderen deels op zich te nemen.

In de kleuterafdeling breiden de kleuteronderwijzers met ondersteuning van de zorgleerkrachten de momentane en soms geplande differentiatievormen uit. Ze doen dit met voor de school nieuwe differentiatievormen zoals groepsherverdeling op basis van de te beoogde doelen, rolwisseling en preteaching. De zorgleerkrachten faciliteren het observeren door de klasleerkrachten. Om de frequentie van de observaties te verhogen en beter te spreiden maakte het kleuterteam duidelijke afspraken over wat wanneer geobserveerd wordt. Het kleutervolgsysteem hangt samen met het structuur van het gebruikte referentiekader, wat een brede kijk op de ontwikkeling garandeert, maar speelt nog niet in op de doelen die dominant vooropgesteld werden. Met ondersteuning van de onderwijsbegeleiding zijn de eerste acties uitgevoerd om in de klas een rijker taalmilieu te creëren.

In de lagere afdeling hanteren de onderwijzers de differentiatiemogelijkheden die de onderwijsleerpakketten bieden. In de eerste leerjaren en in enkele andere klassen organiseren de onderwijzers geregeld gedifferentieerde en / of verlengde instructie. Aan leerlingen met meer mogelijkheden bieden ze aanvullende taken. Er gaat echter nog weinig aandacht naar differentiatie op basis van leerstijl, interesse en talenten.
Wanneer het onderwijspakket dat voorziet, maken de meeste onderwijzers foutenanalyses bij de toetsen. Met uitzondering van de toetsen van het leerlingvolgsysteem voor spelling zijn daarover nog geen formele afspraken gemaakt. Het leerlingvolgsysteem focust echter, zoals in de meeste scholen in Vlaanderen, nog eenzijdig op Nederlands en wiskunde, met het accent op de technische vaardigheden. Hogere en creatieve vaardigheden worden niet in kaart gebracht, tenzij op de BASO-fiche op het einde van het zesde leerjaar.

De meeste onderwijzers nemen hun remediërende opdracht op. Tijdens zelfstandige werkvormen en / of wanneer de zorgleerkracht klasintern ondersteunt, organiseren ze mini-klasjes om snelle remediëring te organiseren. Ook in deze afdeling groeit een meer doordachte en flexibele benadering van de zorgondersteuning in de klas. Het zorgteam geeft aan dat zorgondersteuning in de namiddag echter nog een organisatorisch probleem vormt. Uitzonderlijk remediëren onderwijzers leerinhouden die niet tot het leerplan behoren.

De zorg voor risicokinderen, zowel voor leer-, socio-emotionele als gedragsproblemen, is degelijk gestructureerd. Het zorgteam maakte duidelijke afspraken over te volgen procedures om leer- en / of ontwikkelingsproblemen te detecteren, te bespreken en de nodige acties te organiseren. De school organiseert de bespreking van de kinderen met een specifieke nood in twee fasen. Op basis van een goed uitgewerkte fiche en duidelijke afspraken bereiden de klasleraren het premultidisciplinair overleg voor. Naast de probleemstelling noteren de leerkrachten ook wat ze al in de klas hebben uitgeprobeerd en welk effect dat had. Tevens noteren ze voor risicokinderen de eigen hulpvraag en de hulpvraag van de kinderen. Een kwaliteitsvolle formulering van beide vragen vormt voor heel wat leerkrachten nog een uitdaging. In de besluitvorming maken de leerkrachten duidelijke afspraken over hoe de verdere leerbegeleiding zal georganiseerd worden.

Leerlingen met een ernstiger risico, waarvoor de school de hulp verwacht van het CLB, worden besproken op het multidisciplinair overleg. Voor deze kinderen stelt de school een handelingsplan op, waarin de verschillende te nemen acties worden opgesomd en de afspraken over de taakverdeling worden gemaakt. Het zorgteam tracht stilaan samen met de leerkrachten deze handelingsplannen met SMART-doelen (specifiek, meetbaar of aantoonbaar, realistisch en tijdsgefaseerd) op te stellen. Verschillende vormen van interventie zijn mogelijk: nemen van sticordimaatregelen, gebruik van orthodidactische leesvormen, curriculumdifferentiatie, aanpak van gedragsproblemen, GON-ondersteuning, externe hulpverlening buiten de schooltijd… In het verleden gebeurde doorverwijzing naar externe hulp of naar het buitengewoon onderwijs echter al te gemakkelijk omdat daarover geen afspraken en procedures waren.

De school heeft een beperkte expertise opgebouwd over de opvang van anderstalige nieuwkomers. Personeelsveranderingen hypothekeren de opbouw van expertise. De huidige werking in het vervolgjaar voor anderstalige nieuwkomers focust op een goede wijze vooral op het beter begrijpen van teksten. Op schoolniveau is er echter nog geen beleid opgezet en professionalisering voorzien om de klasleerkrachten te ondersteunen bij de integratie in de klaswerking. Die verloopt momenteel weinig doelgericht en efficiënt.

**Doeltreffendheid**

Op vrij korte tijd is het zorgbeleid er sterk op vooruitgegaan. Er is in het zorgteam een duidelijk zelfreflecterend vermogen gegroeid. Door de klasleerkrachten sterk te betrekken bij de leerbegeleiding worden ze zich stilaan bewust van de eigen verantwoordelijkheid.
De groeiende systematiek in de leerbegeleiding biedt kansen om de schoolloopbaan van de kinderen te faciliteren, zodat de grote uitstroom naar het buitengewoon onderwijs en de stijgende schoolse vertraging een halt kunnen worden toegeroepen. Het is echter nog vroeg om de effecten van de vernieuwde systematiek in kaart te kunnen brengen. De school heeft ook nog geen enkele ervaring in het gebruik van outputgegevens om de interne kwaliteit in kaart te brengen, te analyseren, te bespreken en daaraan acties aan te koppelen. Enkel op kindniveau zijn gegevens beschikbaar, maar ook voor de leden van het zorgteam is het nog niet duidelijk hoe mogelijke leerwinst in kaart kan worden gebracht.

**Ontwikkeling**

Het is vooral het zorgteam dat systematisch externe professionalisering over leerbegeleiding volgde. Klasleerkrachten die geconfronteerd werden met een leerling met een specifieke leer- of ontwikkelingsstoornis, gaan de uitdaging aan en volgen daarover nascholing. Uit analyse van de documenten blijkt dat in het verleden de professionalisering op schoolniveau over leer- en ontwikkelingsproblemen bleef hangen in de informatiefase.
Het is duidelijk dat de leerbegeleiding een sterke ontwikkeling doormaakt. Verdere ondersteuning door externen en verdere professionalisering blijven nodig om het verbetertraject voort te zetten en uit te diepen. Er is zowel bij de meeste klasleerkrachten, bij de nieuwe directeur als bij het zorgteam een duidelijke dynamiek aanwezig om deze ontwikkeling verder te doorlopen en te verfijnen.

**Inbreuk(en) op regelgeving**

Er is voor iedere anderstalige nieuwkomer een individueel werkplan dat uitgaande van de beginsituatie, een strategie bevat om de doelstellingen van het onthaalonderwijs zoals beschreven onder artikel 2, 8°bis te realiseren. De school voorziet voor de leerkrachten nascholing rond taalvaardigheid en sociale integratie (Besluit van de Vlaamse Regering van 17/06/1997 (B.S. 12/09/1997).

# 5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

**Leiderschap**

De directeur met ruime ervaring in een andere school is nieuw in deze school sinds 12 november 2014. De onderwijsinspectie heeft over de ambtsperiode van een drietal weken weinig valide gegevens om het nieuwe beleid te beschrijven. Uit gesprekken en documentanalyse blijkt dat de directeur wel duidelijk andere accenten legt om de school uit te bouwen. Daarbij zijn nabijheid, ondersteuning en aansturing enkele voorname pijlers. De teamleden verwoorden dat met de nieuwe directeur een nieuw elan doorheen het team groeit.

De individuele inzet van de meeste teamleden was en is groot, maar deze werkkracht werd in het verleden onvoldoende gehonoreerd en miste efficiëntie en doelgerichtheid.

Het team ervaart de sfeer in de school collegiaal, warm, hulpvaardig en respectvol. Het verantwoordelijkheidsgevoel om elkaar op pedagogisch-didactisch, maar ook op intermenselijk vlak bij te staan en te ondersteunen, is aanwezig. De meerderheid van de teamleden verklaren zich op een enthousiaste wijze bereid om het nieuw schoolbeleid concreet mee vorm te willen geven. Door een gebrek aan leiding handelen niet alle teamleden op eenzelfde didactische wijze. Dit laatste is soms een bron van frustratie voor een aantal leerkrachten.

**Visieontwikkeling**

Het nieuwe beleid wil voor de uitbouw van de school via een systematische en planmatige aanpak van uitdagingen en geboden vanuit interne en externe evaluatiegegevens een tijdpad uitzetten in samenspraak met het team. In het verleden ervoeren de teamleden weinig sturing en visieontwikkeling in functie van de uitbouw van een gezamenlijke doelgerichtheid.
Vorig schooljaar ontwikkelde het team onder begeleiding van de pedagogische begeleiding een zorgvisie die het zorgbeleid en de zorgwerking aanstuurt.

**Besluitvorming**

Volgens de teamleden verliep de besluitvorming in het verleden niet volgens participatieve principes. Hierdoor voelde het team geen grote betrokkenheid met het algemene schoolbeleid en was er weinig ruimte voor de ontwikkeling van collectieve processen vanuit een gezamenlijk gedragen visie. Op basis van de analyse van de verslagen van de personeelsvergaderingen was er tot op heden heel beperkt inhoudelijk teamoverleg. Het huidige leiderschap beoogt een meer participatief beleid. De (her)opstart van meerdere werkgroepen die het nieuwe schoolbeleid kunnen ondersteunen, staat gepland.

**Kwaliteitszorg**

Een aantal ad hoc evaluaties van activiteiten en initiatieven illustreren dat het schoolteam over een zeker reflecterend vermogen beschikt. Zo verzamelt ze in beide afdelingen prestatiegegevens via genormeerde toetsen en volgsystemen.

Het team laat echter kansen liggen op het vlak van interne kwaliteitszorg. Er zijn voor een aantal aspecten zelfevaluaties waarbij de school stelselmatig de sterktes en zwaktes van de schoolwerking in kaart brengt of de kwaliteit van bepaalde processen onderzoekt om eventuele knelpunten te detecteren en bij te sturen. Het team leverde in het verleden vaak gegevens aan maar dit leidde nauwelijks of niet tot bijsturingen. De beschikbare outputgegevens werden in hoofdzaak gebruikt in het kader van de leerbegeleiding en minder in het kader van kwaliteitszorg. De verschillende gegevens werden nog onvoldoende kritisch en diepgaand geanalyseerd en met elkaar in verband gebracht. Daardoor heeft het team te weinig zicht op het rendement van het aanbod of van specifieke processen. Bovendien leidden deze waardevolle gegevens nog te weinig tot schoolprioriteiten en tot gerichte verbeterings- of borgingsacties. Met de recente (beperkte) sterkte/zwakteanalyse en aan de hand van dit doorlichtingsverslag wil het nieuwe leiderschap prioriteiten afbakenen.

**GOK- en zorgbeleid**

Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid op een veeleer oppervlakkige analyse van data. Op basis van de evolutie in de leerlingenpopulatie voelt het schoolteam aan dat meer ingezet moet worden op taalvaardigheidsonderwijs. In de kleuterafdeling is de beeldvorming vanuit het kleutervolgsysteem vrij breed, maar de taalontwikkeling wordt onvoldoende uitgediept. In de lagere afdeling focust de beeldvorming eenzijdig op instrumentele taal- en rekenvaardigheden. Toch leveren de teamleden ook inspanningen om niet-cognitieve noden van de leerlingen te detecteren. De school heeft een beperkt zicht op het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen.
Het schoolteam heeft een groeiende visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties nog niet vanuit operationele doelen.
De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid bereikt. De acties (op leerling-, leerkrachten- en schoolniveau) die het schoolteam uitwerkt, sluiten grotendeels aan op de vooropgestelde doelen. Hierbij is er ook aandacht voor kleuterparticipatie. Initiatieven vanuit de scholengemeenschap en de ondersteuning van zowel CLB als pedagogische begeleiding dragen bij tot de ontwikkeling van het zorgbeleid.
Het schoolteam heeft in beperkte mate zicht op de effecten van zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid. Het zorgteam zette eerste stappen om de effecten op leerlingniveau in kaart te brengen en te bespreken.
Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid enige aandacht voor de deskundigheidsbevordering van een aantal teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid.

# 6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

## 6.1 Wat doet de school goed?

**Wat betreft de erkenningsvoorwaarden**

- De kleuteronderwijzers organiseren meerdere activiteiten waarbij zij met verhalen zowel de taalontwikkeling als de muzische vorming van kleuters stimuleren.
- De leerkrachten lichamelijke opvoeding hanteren gegradeerde plannings- en observatiedocumenten, gelinkt aan de leerplandoelen voor lichamelijke opvoeding in de kleuterafdeling.
- Het schoolteam van de lagere afdeling levert inspanningen om werkelijkheidsgericht en levensecht wereldoriëntatie-onderwijs te voorzien, in het bijzonder voor verkeersopvoeding.
- Het schoolteam slaagt erin om een aangenaam leer- en leefklimaat te creëren dat zowel de spreekdurf als de ontwikkeling van muzische en sociale vaardigheden ondersteunt.

**Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen**

- De meeste teamleden staan open voor vernieuwingen en professionaliseringsinitiatieven.
- Het schoolteam is bereid om zich te laten ondersteunen door de pedagogische begeleiding.
- De scholengemeenschap zorgt voor een kwalitatieve begeleiding van startende teamleden.
- Het schoolteam levert waardevolle inspanningen voor zowel de eerste- als de tweedelijnszorg.

**Wat betreft het algemeen beleid**

- Het huidige beleid geeft stimulansen en ondersteuning.
- De meeste teamleden zetten zich in voldoende mate in om binnen de mogelijkheden en beperkingen degelijk onderwijs aan te bieden.
- Het schoolteam ontwikkelde een gedegen en veelal gedragen zorgvisie.

## 6.2 Wat kan de school verbeteren?

**Wat betreft de erkenningsvoorwaarden**

- De onderwijzers kunnen meer intentioneel aandacht besteden aan de uitgangspunten en de visie van het leerplan wereldoriëntatie.
- De onderwijzers kunnen het aanbod voor wereldoriëntatie vanuit de leerplandoelen en de verticale samenhang meer bewaken.
- De onderwijzers kunnen de aanwezigheid en het gebruik van tijd- en ruimtekaders optimaliseren.

**Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen**

- Het schoolteam kan een professionaliseringsbeleid uitwerken dat aansluit bij afgebakende prioriteiten.
- Het schoolteam kan de effecten van deskundigheidsbevorderende initiatieven in kaart brengen en deze systematisch opvolgen en evalueren als basis voor eventuele praktijkbijsturing.
- De directeur kan ervoor zorgen dat de interne expertise meer structureel en systematisch wordt aangewend.
- Het schoolteam kan het zorgbeleid binnen de opgestarte principes van handelingsgericht werken verder uitwerken.
- Het schoolteam kan de zorgdeskundigheid van leerkrachten verder verhogen.

**Wat betreft het algemeen beleid**

- Het beleidsteam kan het pedagogisch-didactisch beleid op schoolniveau meer systematisch uitbouwen, vanuit een gezamenlijke gedragen visie, waarbij doelgerichte, afgebakende acties uitgewerkt, opgevolgd, geëvalueerd en bijgestuurd worden en waarbij de teamleden worden gecoacht, gestimuleerd en gewaardeerd.
- Het beleidsteam kan de gelijkgerichtheid en de teamverbondenheid over de vestigingen heen bevorderen door te investeren in gezamenlijke visieontwikkeling als fundamenten voor het kwaliteitsvol uitbouwen van de onderwijskundige werking.
- De directeur kan het ondersteunend netwerk verder uitbouwen en inzetten zodat ook onderwijskundige opdrachten op een transparante wijze gedelegeerd kunnen worden en er een gedeelde verantwoordelijkheid kan groeien waarbij het hele team in vertrouwen de nodige samenwerkingsbereidheid en loyaliteit aan de dag legt.
- Het beleidsteam kan de eigen kwaliteit meer systematisch onderzoeken en bewaken door vanuit outputgegevens, waaronder leerlingenresultaten, de sterktes en zwaktes in kaart te brengen, te analyseren en samen te bespreken als basis voor doelgerichte acties.

## 6.3 Wat moet de school verbeteren?

**Wat betreft de erkenningsvoorwaarden**

- De kleuteronderwijzers moeten bij de kleuters alle ontwikkelingsdoelen van Nederlands nastreven.
- De leerkrachten lichamelijke opvoeding moeten bij de kleuters alle ontwikkelingsdoelen lichamelijke opvoeding kunnen nastreven.
- De onderwijzers moeten met de leerlingen in voldoende mate de eindtermen muzische vorming bereiken.
- De onderwijzers moeten bij de leerlingen in voldoende mate de leergebiedoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden nastreven.
- De school moet een aantal tekorten met betrekking tot de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne wegwerken.

**Wat betreft de regelgeving**

- De school moet een eigen planning voorzien waarin zij aantoont dat ze aan de leergebiedoverschrijdende eindtermen werkt (decreet basisonderwijs, d.d. 25/02/1997, art.62, §1,5°).
- De school moet over een nascholingsplan beschikken dat goedgekeurd wordt door het lokaal comité of door de algemene personeelsvergadering (decreet betreffende de kwaliteit van het onderwijs, d.d. 08-05-2009, art.8).
- De school moet voor iedere anderstalige nieuwkomer een individueel werkplan voorzien dat uitgaande van de beginsituatie, een strategie bevat om de doelstellingen van het onthaalonderwijs zoals beschreven onder art. 2, 8°bis te realiseren. Daarnaast moet ze voor de leerkrachten nascholing voorzien rond taalvaardigheid en sociale integratie (B.v.R. van 17/06/1997; B.S. 12/09/1997).
- De school moet in het schoolreglement de verplichte bepaling opnemen over de wijze waarop de leerlingenraad wordt samengesteld (decreet basisonderwijs, d.d. 25/02/1997, art.37).
- De school moet de voorgeschreven procedure respecteren die leidt tot het afleveren van een getuigschrift; de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift bewaren; de voorgeschreven procedure respecteren die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen (decreet basisonderwijs, art. 53-57 en BVR 24/11/1998).
- De school moet het recht op 28 lestijden per week respecteren.

# 7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

**BEPERKT GUNSTIG**

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**
  - voor het **kleuteronderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor lichamelijke opvoeding, Nederlands.
  - voor het **lager onderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor muzische vorming, sociale vaardigheden.

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **04-12-2017** opnieuw een controle uit.

**GUNSTIG**

- voor **de overige erkenningsvoorwaarden**.

# 8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:
De school beschikt niet over een planning waarin zij aantoont dat ze aan de leergebiedoverschrijdende eindtermen werkt.
De school beschikt niet over een nascholingsplan dat goedgekeurd wordt door het lokaal comité of door de algemene personeelsvergadering.
In het schoolreglement is de wijze waarop de leerlingenraad wordt samengesteld niet opgenomen.
De school beschikt binnen het onthaalonderwijs niet over een individueel werkplan voor elke anderstalige leerling.
De school voorziet binnen het onthaalonderwijs geen nascholing taalvaardigheid en sociale integratie.
De school respecteert de voorgeschreven procedure niet die leidt tot het afleveren van een getuigschrift.
De school bewaart bepaalde lijsten, notulen en dossiers niet met betrekking tot het getuigschrift.
De school respecteert de voorgeschreven procedure niet die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen.
De school respecteert niet het recht op 28 lestijden per week.

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **04-12-2017** opnieuw een controle uit.

| **Namens het inspectieteam** | **Voor kennisname namens het bestuur** |
|---|---|
| | |
| **Jan VAN EECKHOUT**<br>de inspecteur-verslaggever | **Marie JAMART (a.i.)**<br>de directeur |
| Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school | |